

Seizoensgebonden, biologisch, lokaal of onverpakt... Welke appel kies ik? Zijn de keuzes die wij maken goed voor onze portemonnee of het klimaat?

Eindtermen:

De leerlingen

- kunnen gezonde en ongezonde levensgewoonten in verband brengen met wat ze weten over het functioneren van het eigen lichaam.
- kunnen met concrete voorbeelden uit hun omgeving illustreren hoe mensen op positieve, maar ook op negatieve wijze omgaan met het milieu.
- kunnen met concrete voorbeelden uit hun omgeving illustreren dat aan milieuproblemen vaak tegengestelde belangen ten grondslag liggen.

Doelstellingen:

De leerlingen

- kunnen enkele kenmerken opnoemen van duurzame voeding
- kunnen enkele concrete voorbeelden geven van duurzame voeding.
- kunnen een aantal factoren opnoemen die invloed hebben op je koop- en eetgedrag.
- kunnen informatie ordenen, rubriceren, classificeren.
- kunnen verslag uitbrengen van hun bevindingen.

Materiaal:

- Document met interview
- Happertje
- Bord en krijt

Vorbereiding:

- Je kan samen met de leerlingen het stappenplan op het happertje doorlopen en demonstreren hoe ze te werk gaan.
- Vorbereidende opdracht: de lln kunnen het interview vooraf afnemen bij hun ouders, burens, familie...

Verloop:

Spel met happertje

De kinderen starten met een leuk inleidend spelletje aan de hand van het happertje in bijlage.

Dit werkt als volgt:

- Lln 1 vraagt aan 2: zeg eens een getalletje tussen 0 en 10
- Lln 1 beweegt duimen en wijsvingers eenzelfde aantal keer open en dicht als het gegeven cijfer.
- Lln 2 vraagt aan 2 om een groente / fruit uit te kiezen.
- Lln 1 vraagt aan 2 in welk seizoen hij / zij denkt dat deze groente / dit fruit gegeten wordt.
- Lln 2 antwoordt.
- Lln 1 controleert door het flapje van het happertje om te plooiën.
- EXTRA: lln 1 leest het raadseltje voor aan leerling 2.

Vervolgens worden de rollen omgedraaid en stelt lln 2 de vragen aan lln 1. Dit herhaalt zich enkele keren.

Vraaggesprek

Er is heel wat keuze in de winkel. Welke keuze te maken is afhankelijk van persoon tot persoon. Eén ding is echter zeker. We kunnen bewuster worden van onze keuzes en het klimaat een handje helpen.

De leerkracht schrijft op het bord: 'een appeltje voor het klimaat' en bouwt de leerinhoud op met behulp van volgende vragen. Telkens wanneer een juist antwoord wordt gegeven, vult ze de mindmap aan.

- Wanneer eten wij het best van al appels? In juli of in september? Waarom?
  - seizoensgebonden
- Welke appels zijn beter voor het milieu, die uit België of uit Chili? Waarom?
  - lokaal
- Welke appels zijn beter voor het milieu, de bespoten appels of onbespoten appels (insecticide)? Waarom?
  - biologisch (beter voor biodiversiteit, gezondheid van water, bodem...)
- Welke appels kiezen wij? 6 losse appels of 6 appels in een verpakking? Waarom?
  - minder verpakkingen
- Wat kunnen we doen met appels die er minder mooi uitzien, een bluts hebben of al een beetje zacht beginnen worden? Waarom is dit belangrijk?
  - minder verspilling
- Als het gaat over duurzame voeding hebben we nog 1 belangrijk aspect vergeten te vermelden. Wat eten we beter wat minder (of niet) voor het klimaat?

Voor welke teelt worden grote stukken van het tropisch regenwoud gekapt? (veeteelt) Waarom is dit? (sojaplantages voor veevoeder) Veeteelt neemt heel veel plaats in beslag, bovendien komt er niet enkel CO₂ vrij, maar ook methaangas (vertering van gras bij vee), beide gassen zijn broeikasgassen.

- minder vlees

Stellingenspel

Het volgende spel is er één rond waardenontwikkeling. Ga je bij de ene muur gaan staan, dan ben je 'akkoord', ga je bij de andere muur staan, dan ben je 'niet akkoord'.

1. Producten zijn teveel verpakt
2. De herkomst van producten moet op de verpakking staan
3. Het is goed dat je het hele jaar door zoveel groenten en fruit kan kopen
4. Yoghurtjes mogen enkel nog in grote verpakkingen worden verkocht
5. Het kan geen kwaad om bananen te eten in de winter
6. Misvormde groenten en fruit mogen niet meer verkocht worden
7. Producten die slecht zijn voor het klimaat moeten duurder worden
8. Alle scholen zouden moeten meedoen aan Donderdag Veggiedag.

Probeer tijdens dit stellingenspel de leerlingen voldoende aan het woord te laten, zodat ze hun keuze kunnen verantwoorden.

Tip:

Om duidelijk te maken dat er vaak tegengestelde belangen aan de basis liggen van milieuproblemen, kan het leuk zijn om af en toe een kind de pet op te zetten van iemand anders. Je kan dit doen met behulp van een bordje rond de nek of een kledingstuk. Je vraagt aan de kinderen om op dezelfde stelling opnieuw te antwoorden, maar vanuit een ander perspectief.

Bijvoorbeeld:

- Baas van de supermarkt (stropdas)
- Lid van natuurpunt (verrekijker)
- Huismoeder (schort)
- Iemand die werkt op de bananenplantages in Costa Rica (grote hoed)
- Fruit- en groenteboer uit België (een hark)
- Iemand van de verpakkingsindustrie (plastic zakje)

Ons voedingssysteem zit heel complex in elkaar. We zouden ook niet zomaar iets kunnen veranderen, zonder dat er iemand anders hinder van ondervindt. Beslissen we bijvoorbeeld hier in België om vanaf morgen geen bananen meer te verkopen tijdens de zomermaanden, dan zullen er aan de andere kant van de wereld arbeiders zonder werk vallen. Anderzijds zou dit wellicht de Belgische boer ten goede komen, omdat er dan wellicht meer Belgisch fruit verkocht wordt. En zo kan je nog even doorgaan...

Door verschillende standpunten te benaderen, proberen we inzicht te krijgen in ons complexe systeem.

Interview

Kiezen is moeilijk. Bovendien denken niet alle mensen aan het milieu wanneer ze aan het winkelen zijn.

Welke keuzes maakt de gemiddelde Vlaming? Kiest hij / zij voor de portemonnee of voor het milieu? We gaan op onderzoek.

Interview

Neem een interview af bij een familielid, leerkracht, buur, vriend of vriendin.

Waarvoor zou u kiezen? Probeer zo eerlijk mogelijk te antwoorden.

Een vraag over herkomst en prijs:

- Een goedkope appel uit Chili?
- Een dure appel uit België?

Verpakking of bio:

- Een onverpakte courgette?
- Een biologische courgette in een verpakking?

Variatie of seizoensgebonden:

- Knollen en kolen in de winter?
- Paprika en tomaat in de winter?

Biologisch of prijs:

- Biologische lamskoteletten van 7 euro?
- Niet-biologische lamskoteletten van 4 euro?

Mooi of lelijk:

- Mooie rode, goedgevormde paprika's?
- Een verrimpelde paprika uit de snelverkoop?

Snel of gezond:

- Een gevarieerde vegetarische maaltijd?
- Een snelle bicky burger?

Ja of Neen?

- Koop je wel eens een groente of fruit die je niet kent?

Ja / nee

Zie ze groeien! Samen bouwen aan een groene, gezonde en gezellige school.

Een project van GoodPlanet Belgium
www.ziezegroeien.be

- Let je soms op de herkomst van uw product?
Ja / Nee
- Hou je soms rekening met de houdbaarheidsdatum?
Ja / nee

LET OP

Bijvoorbeeld:

- Promotiecampagnes voor lokale voeding
- Seizoenskalenders in de winkel
- Meer moestuintjes in de stad
- ...

Het is niet de bedoeling dat kinderen op deze vragen antwoorden. Het zijn immers vragen die specifiek gericht zijn op volwassenen.

Nabespreking:

Tel de resultaten op. Bespreek de antwoorden klassikaal en probeer de algemene tendens te bepalen.

Kiest de gemiddelde Vlaming voor de prijs of voor het klimaat?

Denk na met de kinderen welke acties we kunnen doen om mensen duurzame keuzes te leren maken.

Verdere acties:

- schrijf een brief naar de beleidsmakers uit de eigen gemeente met een aantal aanbevelingen
- stuur een briefkaart met een mooi voornemen naar jezelf (dat later in bus terecht komt)
- onderteken met de klas of individueel een engagementsverklaring

Stel de volgende vragen:

- Welke initiatieven bestaan al?
(denk aan voedselteams, groentepakketten, de zondagmarkt, zelfplukboerderijen...)
- Wat zou het ideale scenario zijn? Wat zou moeten veranderen om helemaal klimaatvriendelijk te worden?
- Waarmee kan ik beginnen? Wat is de volgende stap?
- Wie kan mij hierbij helpen? Wat moet hiervoor gebeuren?
- Wat kunnen andere mensen doen? Hoe ga je ze overtuigen?
- Wat moeten beleidsmakers beslissen?